

Cloenda

Albert de Pablo

Bona nit. Gràcies a tots per voler ser avui aquí. Gràcies Joan per l'esforç de síntesi que has fet i per aquesta exposició dels continguts del Congrés. Gràcies Montserrat. Perdoneu-me la meua manca de professionalitat en aquestes tasques de presidència. Malgrat perdrà una mica de temps, m'estimo més llegir les coses que he anat preparant per avui, el temps ja el posarem tots plegats més endavant.

Sort en tenim, avui, de la ploma volteriana de l'Oleguer Bardissa i de la gresca provocadora a què ens sotmetrà la Mont Plans. No em sembla gens seriós haver de parlar de coses pretesament serioses en ple Carnaval i a dos dies d'una festa tan naïf com és el Dia de Sant Valentí. Des de fa mesos teníem apuntat a les agendes que avui era la cloenda del Congrés; del Carnestoltes no en deien res. Els més joves ens ho han hagut de recordar. Sigui com sigui, i malgrat aquesta lectura, avui no pot semblar que ja estiguem enterrant la sardina.

Tret d'aquesta fotesa –causada pel calendari lunar– la marxa del Congrés de la Ciutat ha sorprès a propis i estranys. Molt. I gratament.

Han participat 325 congressistes, amb una mitjana d'assistència de 170 persones per sessió –com a curiositat, els membres de la Fundació Sant Cugat que hi han assistit tan sols representen una cinquena part dels congressistes inscrits–. Han exposat els seus sabers set conferencians, que ens han prestat les seves paraules per dir tot allò que nosaltres intuïm i no sabem com posar en frase. Han debatut en taula rodona trenta cinc ponents que coneixen molt bé la ciutat i la seva gent, i han estat presentades noranta-quatre aportacions i comunicacions escrites.

Hi ha hagut dies que els correus electrònics cremaven. La Web que la Fundació té a internet i el seu correu electrònic, han funcionat, des de fa un any, com un rellotge. El Congrés de Sant Cugat és a la Xarxa, i ha estat consultat per fòrums de ciutadans, municipis i administracions públiques. Hem utilitzat la millor tecnologia disponible per alleugerir enormement la burocràcia de l'organització i poder millorar, alhora, la comunicació interna i externa.

A més, l'hem pagat. Ens hem pagat, sense subvencions, la festa que volíem nostra, dels ciutadans. Amb la col·laboració de tots els teixits civils –a títol individual, comerç, serveis, i empreses– hem finançat íntegrament els cinc milions de pessetes que ha costat el Congrés, i hem situat el fons fundacional de la Fundació Privada Sant Cugat prop dels tres milions de pessetes, una xifra que ja pot garantir la continuïtat de la Fundació i la seva inscripció definitiva en el Registre de Fundacions Privades de la Generalitat de Catalunya.

La meitat de les despeses de les sessions –uns dos milions de pessetes– ha estat coberta amb donacions d'empreses i altres fundacions privades. L'altra meitat ho ha estat per les inscripcions dels congressistes. L'edició dels setze exemplars del Diari del Congrés –amb un cost que passa una mica del milió de pessetes– ha estat finançada amb aportacions en forma de publicitat.

Com podeu veure, això no pot ser fruit d'una actitud visionària, i molt menys gregària, sectària o partidista. És fruit de molta generositat, treball il·lusionat, confiança, obertura de mires, i realisme sa. Gràcies a tots, moltíssimes gràcies per la confiança que ens heu mostrat. Ara, ja podem estar segurs que ha estat una bona inversió.

No vull oblidar-me de l'aspecte que, per a mi, és més important d'aquest Congrés –i de la pròpia Fundació–. Molts de nosaltres ens hem conegut, a fons, en el frec a frec de cada dia. Ens apreciem, molt, en les nostres diferències i opcions vitals, personals i polítiques. Hem fet bones amistats, i hem aprofundit en altres. La pràctica de la tolerància, el respecte i la generositat

entre nosaltres, constitueixen la base sobre la que estem construint tot això, i la base de partida –i d'arribada– d'aquest Congrés que ara, en acabar, tot just comença.

Ni tampoc vull deixar passar aquest moment sense mostrar la consideració i agraïment de la Fundació Sant Cugat i la meva –carinyosament personal– a totes les persones, entitats i empreses que l'estan fent possible. Serà llarg, com són llargs els crèdits d'una pel·lícula de quatre hores. Però no vull proposar-vos de tancar això sense citar tot el *càsting* i agrair la seva il·lusionada dedicació i, en la major part dels casos, la seva "amateur" professionalitat:

- Als voluntaris que han fet tot el què ha calgut per tal que la infraestructura de les sessions funcionés: Margarita Julià, Eli Pérez, Xavi Araujo, Elisabet Díaz, Lluís Llerena i Miquel Vallmitjana.
- Al cap de sala que ens ha obert i tancat les portes tantes vegades com ens ha calgut: Sr. Gumersindo Rioja.
- A qui ens ha facilitat que poguéssim sentir-nos, tant des de la mesa com en els debats, prestant-nos tot el material i suport tècnic: Sr. Tobella.
- A qui ens ha alimentat i ha tingut cura de nosaltres com una mare: Mercè Buscallà.
- A l'Ateneu Santcugatenc que ha estat seu de la nostra secretaria real; i a Bill Gates, Joan Gaya i Infovia, essencials per a la nostra secretaria virtual.
- A la Unió Santcugatenc que ens ha llogat la seu d'aquest primer Congrés i ens ha atès magníficament en tot moment.
- Als Quatre Cantons, que ha editat i distribuït el Diari del Congrés: el nou Ciutat Oberta de la Fundació Sant Cugat, i ha donat els diaris que han estat distribuïts a les sessions.
- A l'informador puntual i agudíssim: Oleguer Bardissa.
- A l'equip de redacció de Ciutat Oberta: Maria Pila, Anna Borau, Aura Costa i Albert Mallol.
- A la Comissió de Comunicació, responsable de Ciutat Oberta i de la Difusió del Congrés: Gemma Foj, Montserrat Obiols, Josep M. Cabrerizo, Josep Maria Perceval i Àlvar Roda.
- A cada una de les comissions que ha organitzat cada sessió, i als seus coordinadors i coordinadores: Ramon Palacio, Àlvar Roda, Joan Gaya, Neus Sotomayor, Dolors Vilarasau, Jordi Casas i Àngel Pedrós; i als coordinadors dels tallers i conferències paral·leles sobre Torre Negra, La Casa Aymat: Jaume Busquets, Àngel Pedrós, Dolors Vilarasau, i Maria José Magdaleno. I als artistes José Luís Álvarez, Pere Formiguera, Michel Goday, Pere Pich, Bibiana Pedemonte, Sergi Barnils, Paco Minuesa, Pep Codó, Jordi Trapenho i Josep Grau-Garriga.
- Als set conferencians, als trenta-cinc ponents, als presentadors i als moderadors de les sessions. I a tots aquells que han contribuït amb les seves comunicacions i aportacions.
- A totes les persones, empreses i comerços que han dotat econòmicament les activitats del Congrés.
- Als advocats que estan barallant-se per fer néixer oficialment la Fundació: Josep M. Lauradó i Andreu Romaní.
- A l'equip econòmic i financer que ha permès pagar la festa i dotar la Fundació d'un fons fundacional que acrediti la seva solvència econòmica: Joan Franquesa, Paco Pérez, Àngel Pedrós, Montserrat Obiols, i Joan Barba.
- A les reines de "la pela": Rosa M. Udina i Neus Sotomayor.
- Al dissenyador gràfic, tècnic de so, lampista i bomber: Àlvar Roda.

- A la discreció, suport incondicional, disposada sempre, per a tot i en tot moment: Anna Castells.
- A qui l'ha ajudat i s'ha barallat perquè tot estigués a punt: Jordi Casas.
- A qui ha sabut mantenir-nos informats puntualment i virtualment, ha engegat i coordinat el Congrés, i ha estat puntal perquè la Fundació Sant Cugat sigui el què ha estat des del seu origen i ara es manifesta públicament: Joan Gaya.
- Als companys i companyes, marits i mullers, homes i dones, fills i filles, pares i mares, amics i amigues, col·legues, companys de feina i clients, que ens han donat suport i ens han suportat aquests deu mesos.
- A tots vosaltres. Gràcies. Moltes gràcies, en nom del Patronat de la Fundació Sant Cugat.

Permeteu-me una darrera reflexió pre-quaresmal –un té els seus tics i, ni per Carnestoltes, se'n desprèn–. La ciutat és, alhora, la major entitat capaç d'abordar inicialment els nombrosos desequilibris arquitectònics, socials, econòmics, polítics, ambientals, i de recursos naturals que afecten al món modern, i la unitat més petita en la que els problemes poden ser degudament resolts de manera integrada i holística. I, qui diu ciutat, vol dir ciutadans. Què és, sinó, Ciutat?

L'Alcalde ens va recordar oportunament el dia de l'obertura del Congrés que les autoritats locals han de moure's dins la legalitat –jo hi afegiria que han de garantir-la–. De moltes de les coses dites en aquest Congrés de la Ciutat es desprèn que nombroses legalitats –urbanístiques, pressupostàries, fiscals, organitzatives...– estan esdevenint il·legítimes amb el pas accelerat de les coses. Il·legítimes, en la mesura que no coincideixen amb allò que els ciutadans considerem íntimament angúnies, il·lusions, oportunitats o reptes. En Ramon Folch va escriure: *"Planificar és contar les tendències, justament. No es tracta de trobar la solució sinó d'inventar-la; i d'inventar-la a partir de la realitat actual (...)".* I va afegir l'altre dia: *"Atenyent la màxima complexitat amb la mínima complicació"... "Governar, què és? Garantir l'oferta, o gestionar la demanda?. Si l'administració, com la iniciativa privada, es dedica a garantir l'oferta en comptes de gestionar la demanda, qui governa realment?"*.

Una meravellosa cançó d'en Raimon diu *"L'única seguretat, l'arrelament dels meus dubtes"*. A mi, personalment, el Congrés m'ha fet arrelar els molts dubtes que tenia quan va començar. Els nostres dubtes globals, però, poden ser permanentment resolts des del maneig i la projecció de la nostra realitat més propera. En cap cas poden ser motiu de paràlisi, ben al contrari.

Tot plegat pot esdevenir retòrica buida de capacitat de maniobra o meres consignes o compromisos electorals, si no aconseguim reorientar alhora els pressuposts públics i els nostres pressuposts personals –més íntims–, ens organitzem de forma eficient, i comptem amb la legitimació que atorga el compromís directe de la ciutadania en la presa de decisions estratègiques per a la ciutat. No podem admetre el síndrome Jekyll i Hide pel qual diem una cosa –per òbvia, brillant o desitjada–, i en fem una directament oposada –per inèrcia, conducta habitual, dificultat o complexitat–.

Bé, la Fundació Sant Cugat amb paciència, i amb els suports de tota mena que presten persones, entitats i empreses, desitja ser un dels vehicles d'aquesta formulació de noves legitimitats, que és condició *sine qua non* de les noves legalitats que hauran d'administrar autoritats i administracions al llarg del proper segle XXI. Volem ser-ho des de l'exercici de la condició de ciutadans d'aquest poble-ciutat que és part d'una regió Metropolitana o Ciutat més grossa. Al marge de la confrontació partidista, i per tant, de forma complementària als cicles electorals, tant en el temps com en les intensitats d'acció. Paciència per tant, que som prop d'un d'aquests moments.

No estem sols en tot això. Ni hem descobert la sopa d'all en cap sessió del Congrés. En tot cas, sí que hem pogut confirmar la capacitat que tenim per incidir, aglutinar esforços i organitzar, i

l'interès que desperta el nostre present i el nostre futur com a ciutat. L'Ajuntament de Sant Cugat forma part de nombrosos fòrums nacionals, estatals i internacionals: l'Associació Catalana de Municipis, la Federació de Municipis de Catalunya, la Federación Española de Municipios y Provincias, l'IULA –International Union of Local Authorities–, el Fòrum Universal de les Cultures 2004 o, recentment, l'Associació Internacional de Ciutats Educadores.

També ha subscrit convenis i documents de gran importància conceptual, estratègica i política com el Pacte Industrial per a la Regió Metropolitana (Ple Municipal de 16/2/97), la Carta Europea dels Drets del Vianant (P.M. 18/1/97), o la Carta de les Ciutats i Pobles Europeus cap a la Sostenibilitat (la Carta d'Aalborg) (P.M. 21/5/96). M'aturaré molt especialment en aquest darrer document, en entendre que engloba de forma precisa els continguts de qualsevol altre conveni subscrit per l'Ajuntament de Sant Cugat.

Malgrat haver signat la Carta el 1996, pocs de nosaltres coneixem el seu contingut –ningú no ho ha explicat amb el deteniment que l'assumpte requereix– i no formem part encara de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat –Carta de Manresa–, ni de l'ICLEI –International Council of Local Environmental Initiatives–, on s'apleguen les ciutats –catalanes en un cas, i d'arreu del món en l'altre– que estan intentant vehicular els compromisos que van adquirir amb la signatura de la Carta d'Aalborg, al seu dia a dia, i a les seves estratègies de desenvolupament i interrelació.

La Carta d'Aalborg, fou elaborada en la Conferència Europea sobre Ciutats Sostenibles celebrada a Aalborg (Dinamarca) el 27 de maig de 1994. Amb la seva signatura, Sant Cugat ha decidit, lliurement, ajustar la seva estratègia de govern als emergents criteris de la sostenibilitat municipal. La Carta d'Aalborg esdevé, així, la *Constitució Ambiental* per a Sant Cugat. I suposa un compromís per portar a terme les iniciatives locals del Programa 21, en favor d'un desenvolupament sostenible.

Tant l'Agenda 21 –document clau aprovat el 1992 a la Cimera de Rio– com la Carta d'Aalborg ens conviden –ens ho reclamen, de fet– a establir un Pla d'Acció Ambiental que articuli les molt diverses estratègies i actuacions necessàries per encaminar-se vers un desenvolupament sostenible, amb l'objectiu últim de millorar la qualitat de vida de les persones.

Per a l'establiment d'aquest Pla d'Acció, la Carta d'Aalborg proposa, com a àmbits estratègics des dels que –i en els que– treballar:

- L'ajust de l'economia urbana, re-prioritzant les inversions.
- L'assoliment d'una justícia social.
- La racionalitat en l'ocupació dels sòls.
- La millora de les mobilitats urbanes.
- La prevenció de la contaminació en la font.
- El protagonisme dels ciutadans i la participació de la comunitat.

Torno a tenir aquell meu tic. És, justament, des de la Ciutat que tot això es pot fer possible. La ciutat és el marc des del qual podem pensar de forma global i, a la vegada, actuar de forma precisa, concreta i eficaç. La major part de la població i l'activitat econòmica, però també la major part de problemes ambientals, socials i econòmics que afecten tot el territori, avui es concentren a les ciutats. És la Ciutat el territori d'acció més proper al ciutadà –d'aquí ens ve el “nom”–, l'àmbit en el que podem repensar-nos les formes de vida, la producció, el consum i les pautes d'ús de l'espai. En tot cas, nous objectius de desenvolupament que incorporin els reptes de qualitat i eficiència que volem per a Sant Cugat i per a la Regió Metropolitana on som.

Això no obstant, la ciutat no s'acaba en la seva estricta forma urbana, en el seu *hardware*. Les seves relacions, les seves entrades i sortides, el seu *software* en definitiva, van molt més enllà. Les noves tecnologies permeten comunicacions literalment mundials. Seria absurd no utilitzar tot això, totes les informacions i experiències locals englobades a les Xarxes.

Alhora doncs, haurem d'esforçar-nos en "eixamplar els nostres tics" fins un àmbit no ja de Ciutat, sinó de Xarxa de Ciutats. Animant i donant suport a les nostres autoritats a participar en fòrums –físics i virtuals– de ciutats connectades, com a marc per a un procés d'aprenentatge comú, compartint les experiències i els èxits assolits a nivell local. Per a fer-ho possible, haurem de treballar-hi tots junts –entitats, associacions, administracions–, també com en una xarxa, aquesta de complicitats. Front la dualitat dependència-independència que ha marcat els segles XIX i XX i, encara taca avui de sang massa geografies, volem un futur basat en la subsidiarietat, la co-responsabilitat, i la interdependència.

Tornem-hi, però. Què són ciutats connectades sinó ciutadans connectats? Si volem que el ciutadà sigui –siguem tots nosaltres– els vertaders protagonistes de la història de la nostra ciutat, d'aquesta història de ciutats, haurem d'anar teixint, amb perseverància, xarxes d'informació –no classificada, no encriptada, sinó pública i clara–. Xarxes de treball conjunt a la nostra ciutat, i xarxes de comunicació amb d'altres ciutats; xarxes, en definitiva, de ciutat i de ciutats. El Congrés ha fet palès que per augmentar la capacitat de maniobra hi manca molta informació analitzada, preparada, païda, i pública.

Per acabar, doncs: Ara què? Com seguir?. Ens ho va suggerir l'Arcadi Oliveras: "*coordinant esforços i treballant eficaçment i internacionalment amb accions imaginatives, des de l'austeritat i un nou rigor pressupostari*". I ens ho va recordar també l'altre dia en Dani Freixas: amb "*fe, esperança i caritat*" que, en versió fi de segle, són traduïts com "*desig, paciència i solidaritat*".

Ens ho hem passat molt bé. Em fa il·lusió poder-ho fer, saber-ho fer, entre tots. Ha estat engrescador, i ens engresca a continuar engrescant-nos, junts i "*urbi et orbe*". Còmplices en tota aquesta gresca que, des de la Fundació Sant Cugat, ens proposem de continuar.

Enhorabona. Gràcies. I sopeu a gust.

Albert de Pablo i Ponte és el President de la Fundació Sant Cugat, organitzadora del 1r Congrés de la Ciutat "Sant Cugat, ciutat oberta"